

Voorstel Werkgroep Honden in het Diemerpark

Honden Alert IJburg in samenwerking met:
Vrienden van het Diemerpark - Vogelwerkgroep Amsterdam - IJburg Schoon

‘Niets in deze wereld heeft zoveel macht als een idee waarvoor de tijd rijp is’
Victor Hugo

Inleiding

De Honden Alert IJburg¹ heeft met Vrienden van het Diemerpark², de Vogelwerkgroep Amsterdam³ en IJburg Schoon⁴ een Werkgroep ‘Honden in het Diemerpark’ gevormd. We hebben vanuit een breed perspectief naar het park gekeken: ecologisch, planologisch, kynologisch (=honden) en psychologisch (het gedrag van de hondeneigenaren). Wij hebben data verzameld en zijn ter plekke geweest om de situatie te beoordelen. Dit heeft geleid tot een concreet voorstel tot verbetering van de situatie in het Diemerpark.

Dit lijkt ons een mooi voorbeeld van burgerparticipatie en wij hopen dat u onze kennis en kunde ter harte neemt.

Beste Stadsdeelbestuurders, doe er uw voordeel mee!

¹ De Honden Alert IJburg is een Appgroep van Hondeneigenaren die in het Diemerpark wandelen. Anne-Marie Rosén, Arjen Poortman, Nicole van Hasselt, Robert Borghuis, Loren García Guzman, Gerri Horseling en vele anderen hebben meegedacht en meegewerkt aan het document.

² Kees Lakerveld, Johan Vlug en Leen Pauwels van de vereniging Vrienden van het Diemerpark hebben meegewerkt aan de totstandkoming van dit voorstel. <http://www.vriendenvanhetdiemerpark.nl/>

³ Rob Baars van de Vogelwerkgroep Amsterdam heeft meegewerkt aan dit voorstel. (<https://www.vogelsamsterdam.nl/wat-doet-de-vogelwerkgroep-amsterdam/>),

en drijvende kracht achter de actieve broedvogelgroep Diemerpark, die voor het CBS en SOVON al jarenlang vogelonderzoek doet.

⁴ Lieneke Koornstra van IJburg Schoon, onderdeel van de Stichting Natuurlijk IJburg heeft alle partijen bij elkaar gebracht en meegedacht. <http://www.natuurlijkijburg.nl/ijburg-schoon/>

1. Huidige situatie

Het Diemerpark is een uniek ruiggebied, met bijzondere flora en fauna, waar naast IJburgers ook mensen van buiten graag komen. Het park wordt door verschillende doelgroepen gebruikt: o.a. schoolgaande kinderen, wandelaars, vogelaars en andere natuurliefhebbers, skaters, fietsers, joggers, spelende kinderen, leden en bezoekers van de twee sportclubs en als doorgaande route woon-werkverkeer en recreatief verkeer (Natuurboulevard). Verenigingen zoals IVN, Vogelbescherming Nederland, Vrienden van het Diemerpark, e.a. organiseren er excursies en andere activiteiten. Het park heeft ook een belangrijke functie voor het behoud van de biodiversiteit en ecologie.

De groep die het park het frequentst bezoekt zijn de hondenbezitters. Die zijn, ook met slecht weer, vaak driemaal daags in het park te vinden. Tussen de 600⁵ en 1000 honden worden per dag in het Diemerpark uitgelaten. Landelijk heeft een vijfde van de huishoudens in Nederland een hond⁶. IJburg telt bijna 10.000 huishoudens en dat betekent zo'n 2000 honden. De helft hiervan woont in het westelijk deel (postcode 1087) vlakbij het Diemerpark. Door de komst van nieuwe bewoners op IJburg 2 zal ook het aantal honden aanmerkelijk toenemen.

Er zijn in het park nu twee stroken waar honden los mogen lopen. Langs beide stroken liggen drukke fietspaden: (1) het Dick Hilleniuspad tegenover de parkeerplaats en (2) het Waterkeringpad ten oosten van de Diemerparklaanbrug (zie figuur hieronder). Na een ongeluk in 2016 toen een hond plotseling het fietspad overstak vóór een peloton wielrenners, zijn in 2016 langs de stroken 'tijdelijke' schapenhekken geplaatst. Helaas zijn de uitlaatstroken niet voorzien van poortjes en daarmee open aan het begin en uiteinde. Hierdoor ontstaan er nog steeds regelmatig gevaarlijke situaties.

Het gebruik van deze uitlaatstroken is voor veel hondenbezitters niet zo aantrekkelijk: de stroken zijn te smal, mensen kunnen geen 'rondjes' lopen met hun hond en de honden hebben weinig uitwijkmogelijkheden om andere honden te ontlopen. Daarom laten veel mensen hun hond op plekken loslopen waarop dat niet is toegestaan en daarbij is de hoogvlakte favoriet. Bovendien zorgen loslopende honden op plekken waarop het niet is toegestaan voor ergernis bij parkbezoekers, brengen ze schade toe aan de biodiversiteit en levert het, zoals gezegd, gevaar op voor fietsers en joggers. De ARK-zone maakt deel uit van de ecologische verbindingzone. Hier mogen honden, ook al zijn ze aangeliend, niet komen. Niettemin lopen ze dikwijls door het paadje dat de Diemerzeedijk verbindt met het Thijs Hendriksenpad (= het pad langs het Amsterdam Rijnkanaal) langs de paddenpoelen omdat hun baasje een 'rondje' wil maken zonder het hele Thijs Hendriksenpad af te lopen.

De huidige markering van de losloopgebieden en de verbodsgebieden laat te wensen over. Veel bordjes zijn in de loop van de jaren onleesbaar geworden.

⁵ Inschatting gebaseerd op het bestand van de Dierenkliniek IJburglaan, waarbij vorig jaar ca 1000 honden wonend in het postcodegebied 1087, nabij het Diemerpark. Wij denken dat 600 honden dagelijks het park zullen bezoeken.

⁶ Bron: Nederlandse databank Gezelschapsdieren, 2015.

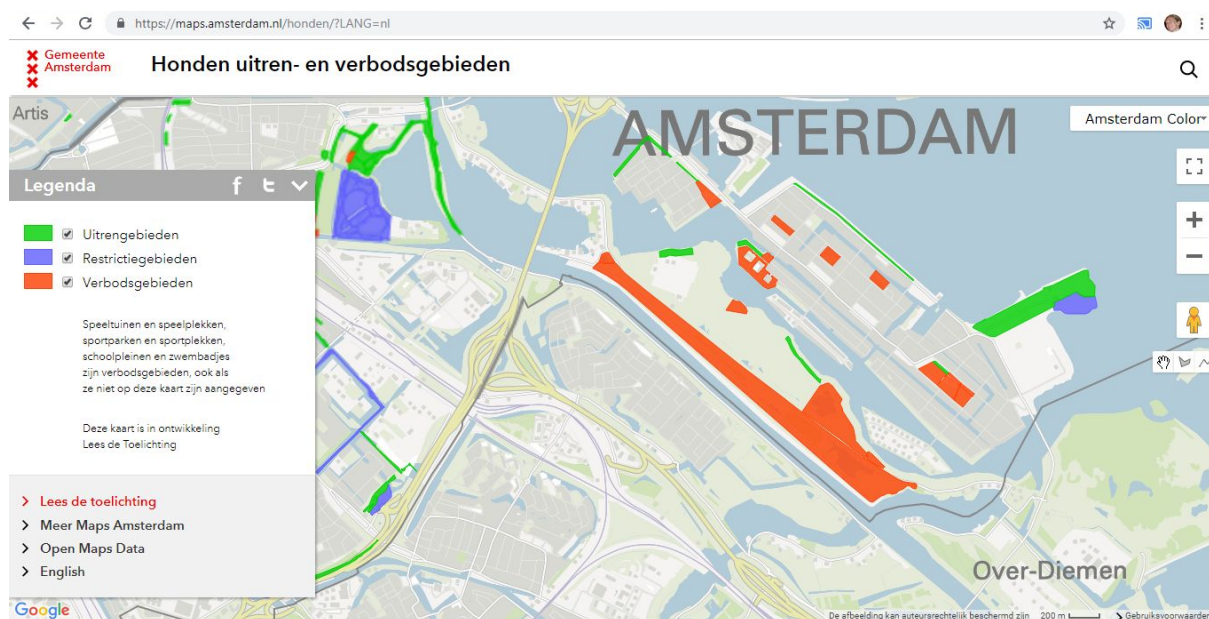
Van links naar rechts: markering losloopgebied, markering verbodsgebied en bewegwijzering.

Gebruikers en bewoners van het park

Het Diemerpark ligt in de Amsterdamse Hoofdgroenstructuur. In het park ligt een deel van de ecologische verbindingzone Gooi-Waterland. In het park broeden o.a. rode lijstsoorten zoals Koekoek, Nachtegaal, Snor, Spotvogel, Matkop en Kneu. Ook zeer kleurrijke vogels zoals IJsvogels, Blauwborst en Goudvink, en Tapuit en Bepflijsters kun je met enig geduld mooi te zien krijgen.

In het park bloeien ook bijzondere planten (o.a. vier soorten orchideeën) en wonen beschermde zoogdieren (hermelijn, vos, waterspitsmuis en vleermuis), reptielen (ringslang) en amfibieën (rugstreeppad). De bloemen- en kruidenrijke grasvelden en de natte gebieden trekken veel soorten bijen, vlinders, libellen en andere insecten aan.

Het park ligt op een belangrijke vogeltrekroute langs de Noord-Hollandse kust en de vogelrijkdom werd al een eeuw geleden geroemd door J.P. Thijsse.

Op de kaart is te zien dat de helft van het park is verboden voor honden (rood), in de andere helft geldt een aanlijnplicht behalve in de twee smalle uitlaatstroken (groen). Het uitlaatgebied bij het Centumeiland is momenteel te gevaarlijk door de bouwwerkzaamheden en daarom niet in gebruik.

Zowel hondenuitlaters als andere parkbezoekers, waaronder natuurliefhebbers, zijn ontevreden over het huidige beleid.

Aanleiding om nu constructief in gesprek aan te gaan met de gemeente is niet alleen de toenemende druk op het park, maar ook het feit dat een aantal van ons heeft meegewerkt aan de **Consentgesprekken** van eind 2017⁷.

In het Consentadvies staat dat ‘de huidige uitreengebieden niet optimaal zijn (...) en moeten worden geëvalueerd en heroverwogen in samenspraak met de hondeneigenaren⁸.

Toegevoegde waarde honden

Door de beperkte losloopruimte is er een enorme behoefte aan een groter legaal losloopgebied. Het is uitermate belangrijk voor de gezondheid van de hond om te kunnen rennen, spelen en zwemmen. Honden zijn net als kinderen, ze moeten hun energie kwijt en kunnen daarna gemakkelijk aangelijnd verder wandelen in de toegestane gebieden.

De groei van IJburg 1 en straks fase 2 en het feit dat gezinnen na een paar jaar vaak een hond nemen, zorgt dat er meer honden komen. Honden vormen een onderdeel van het gezin, brengen plezier, zijn goed voor de gezondheid van de mens zowel fysiek als mentaal (stressverlagend) en zorgen voor veel sociaal contact in de wijk. Eenzame mensen leggen makkelijker contacten als ze met een hond wandelen.

Hondeneigenaren zijn net als de Vrienden van het Diemerpark en de leden van de Vogelwerkgroep de oren en ogen van het park. Ze ruimen dagelijks veel zwerfafval op, bellen handhaving of politie als er ongeregelde honden voorkomen zoals: kamperen, BBQ, drugsgebruik, vuur, en signaleren gestolen spullen. Zij dragen bij aan de sociale controle en cohesie op IJburg.

Het is hoog tijd voor de gemeente om opnieuw naar het Diemerpark te kijken. Het park is in 2004 geopend en heeft een opknopbeurt. Er zijn defecte objecten zoals prullenbakken en van graffiti voorziene beschilderingen. Er zou ook opnieuw gekeken moeten worden naar het huidige gebruik van en de behoefte aan bankjes en prullenbakken.

Door de toenemende druk op het park zullen hoogstwaarschijnlijk meer hondeneigenaren er voor kiezen om in andere delen van het park te wandelen dan op de uitlaatstroken.

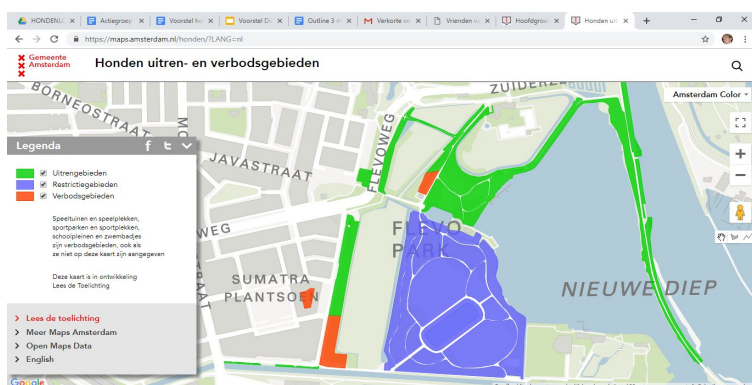
2. Hoe is het beleid in andere parken?

In veel parken in Amsterdam mogen de honden gedurende het gehele jaar loslopen, soms zijn er bepaalde gebieden aangewezen. De uitreengebieden op de kaarten zijn groen gemarkeerd.

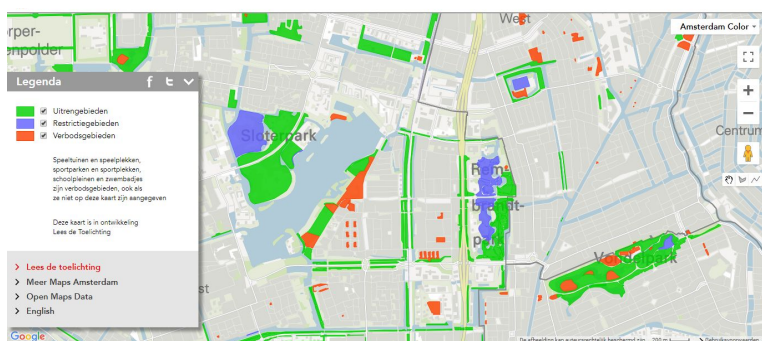
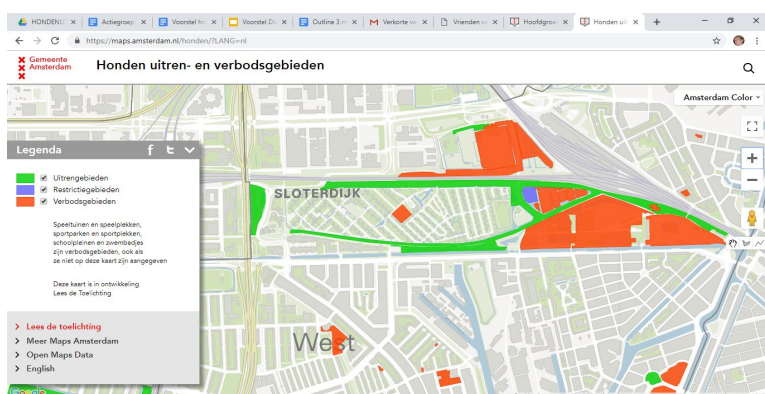
In het **Flevopark** mogen de honden los in een groot deel van het park tussen 1 oktober en 1 mei (het zogenaamde restrictiegebied in blauw). Daaromheen is een groot losloopgebied (in het groen).

⁷ Deelnemers aan de Consentgesprekken in 2017 waren: Thijs Reuten (vertegenwoordiger Stadsdeelbestuur), Justus Vermeulen (gebiedsmanager IJburg), Hugo Hilgers (afdeling Sport en Bos), Fred Coesel (AFC IJburg), Josine Peters (AHC IJburg), Marinus Knulst (Natuurlijk IJburg), Anne-Marie Rosén (beheerder van de appgroep Honden Alert), Marian Elbers en Kees Lakerveld (Vrienden van het Diemerpark).

⁸ Zie Bijlage 3 voor de tekst van het Consentgesprek Kernpunten document dec. 2017.

In het **Westerpark** zijn bepaalde routes aangelegd waar honden veilig en gescheiden van andere gebruikers van het park los kunnen lopen. Het Westerpark is naast een stadspark ook verbonden aan een natuurgebied. Ook hier zijn mogelijkheden gecreëerd om honden uit te laten.

Het **Rembrandtpark** en het **Sloterpark** hebben beide een groot uitlaatgebied. Zelfs in het drukke Vondelpark (43 HA) mogen honden bijna overal loslopen.

3. Scenario's

Stadsdeel Oost kan ervoor kiezen om de huidige situatie te handhaven, dit noemen wij scenario A. Een andere optie is om meer te gaan handhaven: scenario B. Wij zien graag dat er opnieuw wordt gekeken naar het hondenbeleid in het Diemerpark en onze input hiervoor is: scenario C.

(A) Status quo behouden

(B) Meer Handhaven

(C) Aanpassing losloopgebied

We hebben de drie scenario's uitgewerkt en gewogen op de volgende aspecten:

1. Bescherming Flora en Fauna 2. Veiligheid fietsers en joggers e.a. 3. Kans dat mensen zich aan de regels houden 4. Tevredenheid parkbezoekers 5. Begrip voor beleid 6. Kosten Handhaving

(ad 1) De mate waarin de kwetsbare flora en fauna van het Diemerpark worden beschermd.

(ad 2) De veiligheid van joggers, wandelaars, fietsers, skaters, honden, e.a..

(ad 3) De kans dat burgers zich houden aan de regels en elkaar aanspreken indien nodig.

(ad 4) Tevredenheid bezoekers van het park

(ad 5) Begrip van de mensen voor overheidsbeleid

(ad 6) De hoogte van de kosten voor het handhaven van het beleid

(A) Scenario: Status Quo behouden

Als Stadsdeel Oost niets verandert aan het huidige hondenbeleid in het Diemerpark, zal de biodiversiteit in het park daar sterk onder lijden. Omdat de honden door het hele park lopen, zal de kwetsbare Flora en Fauna slecht beschermd worden. Joggers, fietsers, skaters en anderen zullen regelmatig hinder ondervinden van loslopende honden. De honden rennen regelmatig over de fiets- en wandelpaden, en dat kan leiden tot onveilige situaties.

Met het huidige handhavingsbeleid van 1 a 3x daags controleren, is de kans niet zo groot dat de honden zullen worden aangeliind. Oftewel de kans dat de burger zich aan de regels van het huidige hondenbeleid zal houden, is klein. De burger heeft op dit moment geen enkele inbreng of participatie in het huidige beleid. Er is weinig begrip voor het handelen van de dienst Handhaving wanneer boetes voor loslopende honden worden uitgedeeld.

De kosten van Handhaving zijn aanzienlijk aangezien er soms 3 à 6 handhavers in een busje of op scooters door het park rijden. En dit meerdere keren per dag.

(B) Scenario: Meer Handhaven

Als het Stadsdeel Oost ervoor kiest om het huidige beleid te blijven voeren en meer te gaan handhaven zal het aantal loslopende honden overdag licht dalen. De Flora en Fauna zal niet wezenlijk beter beschermd worden omdat de honden 's ochtends en 's avonds door het hele park los lopen. Hetzelfde geldt voor de veiligheid van o.a. joggers en fietsers. De veiligheid zal licht verbeteren maar in de stille uren zal de situatie gevaarlijk blijven. De kans dat de burger zich aan de regels houdt van het huidige hondenbeleid zal met meer Handhaving mogelijk iets groter worden. Het begrip voor het overheidsbeleid en de tevredenheid van de hondenbezitters zal sterk afnemen. De kosten van Handhaving zullen echter flink toenemen.

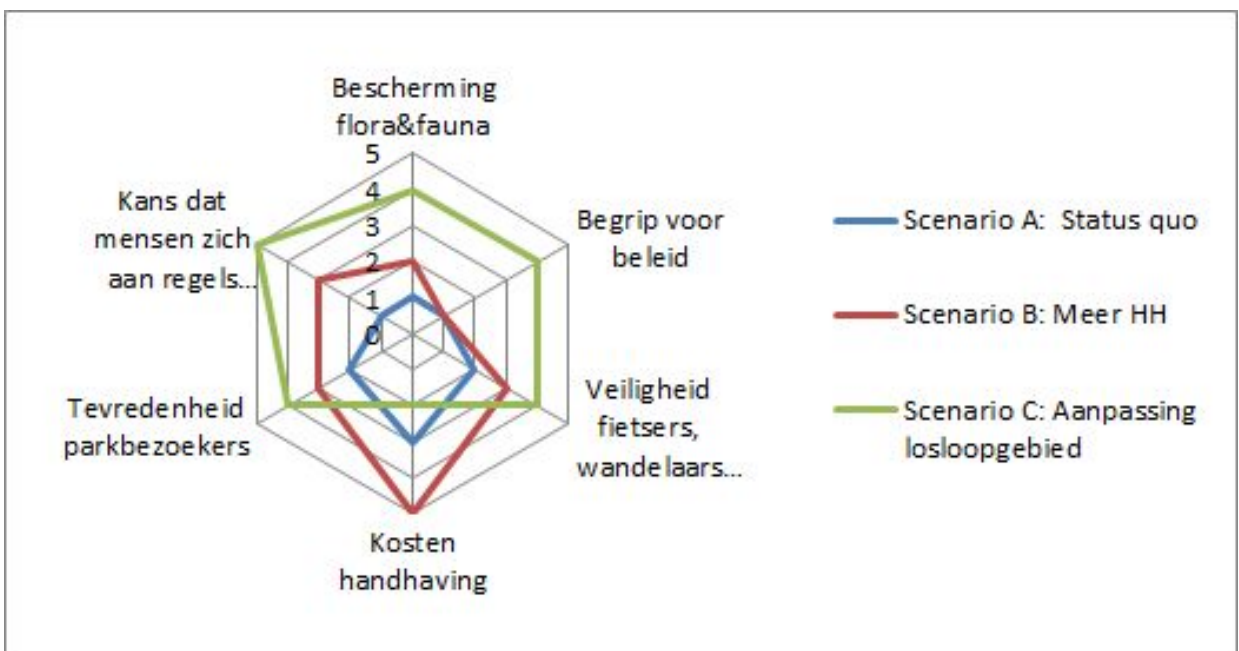
(C) Scenario: aanpassing losloopgebied

Ons voorstel wordt in het volgende hoofdstuk uitgebreid behandeld. In het kort zeggen we hierover dat door het creëren van een aantrekkelijk en afgebakend losloopgebied de flora en fauna in het park veel beter beschermd zullen worden. Ook zal de veiligheid voor joggers, fietsers e.a. sterk verbeteren doordat er minder loslopende honden zijn in de buurt van fiets- en wandelpaden.

De kans dat de burger zich aan de regels houdt zal eveneens sterk toenemen doordat het losloopgebied aan de behoeften van honden en hun eigenaars voldoet. De kosten van handhaving zullen dalen doordat het te handhaven gebied veel beter behapbaar zal zijn. Tot slot is dit voorstel een mooi voorbeeld van burgerparticipatie. Er is een breed draagvlak voor dit voorstel.

In onderstaand radardiagram zijn de verschillende scenario's uitgezet met daarbij de impact op de verschillende aspecten.

SCENARIO'S en IMPACT

4. Gewenste situatie: ons voorstel

Toen we startten met onze inventarisatie hadden we ons ten doel gesteld om een situatie te creëren die tegemoet komt aan de wensen van de hondenuitlaters, de hinder door honden voor andere parkbezoekers wegneemt en de biodiversiteit/natuurwaarde in het park versterkt.

Uitgangspunten

Bij de keuze van het losloopgebied zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Het losloopgebied ligt uit de buurt van drukke fiets- en wandelpaden en levert geen vervelende interactie met fietsers, skaters, hardlopers etc.
- Het losloopgebied is ver verwijderd van broedplaatsen van vogels en andere kwetsbare dieren en planten.
- Het losloopgebied is gelegen in het recreatieve deel van het park.
- Het losloopgebied is gemakkelijk te bereiken vanuit de drie belangrijkste ingangen van het park.
- Het losloopgebied moet aantrekkelijk zijn zodat mensen uitgenodigd worden om daar gebruik van te maken.
- Het losloopgebied moet mogelijkheden bieden om een rondje te lopen.

Voorstel

Er is door de leden van de werkgroep Honden in het Diemerpark een uitgebreide analyse gemaakt en veldonderzoek gedaan naar de alternatieven voor de huidige losloop problemen. De naar onze mening beste oplossing is:

- een losloopgebied op de hoogvlakte bij de Diemerparklaanbrug.
- bijvoorbeeld afgeschermd door **wilgentakken**, die ieder jaar in het Diemerpark gesnoeid worden (zie foto's). De

huidige uitlaatstroken hebben ook wilgentakken als afscherming van de oevers. De hoogvlakte is nu al de plek waar hondenbezitters vaak hun hond los laten lopen. Als afscherming kunnen ook braamstruiken gebruikt worden en ook de gesnoeide takken van braamstruiken kunnen benut worden.

- we willen dat honden buiten de losloopgebieden aangelijnd lopen en dat ze niet komen in de 'verbodsgebieden'. Om hondenuitlaters daartoe te verleiden is het gewenst aantrekkelijke losloopgebieden te creëren. Deze plekken moeten honden voldoende mogelijkheid bieden lekker te rennen en uitlaters in de gelegenheid stellen rondjes te lopen. Belangrijk daarbij is dat ze een keuze kunnen maken uit verschillende lengtes van de rondjes.
- een losloopgebied in de driehoek die globaal ligt tussen het Dick Hilleniuspad, de Diemerzeedijk en het waterzuiveringsgebouw. Als beide bovenvermelde plekken aangelegd worden, kunnen ze met elkaar verbonden worden, waardoor er variatie in afstanden aangeboden wordt.

- een officiële afgeschermd zwemplek voor honden. De honden zijn nu al gewend om te zwemmen naast de Diemerparklaanbrug. Deze plek lijkt daarvoor geschikt.

Voorstel zwemplek naast de Diemerparklaanbrug

- het toegankelijker maken van de ARK-zone. Door het aanleggen van een sloot en het aanbrengen van specifieke beplanting zou de ARK-zone vanaf de Diemerzeedijk toegankelijker worden.
- Een voetbrug(getje) over de ARK-zone ter hoogte van de paddenpoelen (toegankelijk voor fietsers). Dit zou hondenuitlaters de mogelijkheid bieden om met een hond een ‘klein rondje’ te maken via de Diemerzeedijk en langs het Amsterdam Rijnkanaal, zonder dat dit schade toebrengt aan de ecologische functie van de ARK-zone. Aandachtspunt is dat de zone ook via het Thijs Hendriksenpad toegankelijk is/blijft.

Voorbeeld voetbrug. Eventueel te combineren met een vogelkijkscherm (foto links).

Voor de hondenbezitters op het **Rieteland Oost** wordt gekeken naar mogelijkheden tot het creëren van een nieuwe uitlaatstrook in de nabijheid van de Tennishal. De bewoners van IJburg die aan de Oostzijde (richting Diemen) wonen zouden daar waarschijnlijk veel gebruik van maken en dit zou het Diemerpark kunnen ontlasten. De kans dat de hondenbezitters dan ‘tegen de regels in’ de hond in de kwetsbare natuur aan de oostzijde van het park gebruiken wordt dan kleiner.

Aanvullende regels en voorwaarden

- Honden zijn niet toegestaan in het Diemerpark van 23 uur tot 06 uur.
- Op de officiële paden honden aangelijnd houden (met uitzondering van de honden oversteekplaatsen⁹).
- Binnen de uitlaatgebieden dienen de honden altijd onder toezicht te staan.
- Professionele hondenuitlaters met meer dan 6 honden zijn niet welkom in het losloopgebied.
- De natuurlijke afrasteringen dienen bij voorkeur niet direct langs de paden geplaatst te worden en waar mogelijk in combinatie met struiken.
- De huidige uitlaatstrook worden voorzien van toegangspoorten.
- ARK-zone als stiltegebied benoemen. Hier heeft de natuur prioriteit. Toegankelijk voor honden en mensen. Geen informele toegangen en paden.

⁹ De honden oversteekplaatsen moeten fietsers en skaters waarschuwen. Dit zal verder uitgewerkt moeten worden maar kan evt. met behulp van strepen op het wegdek.

- Het graspad vanaf de heuvel richting ARK-zone (ter hoogte van de paddenpoelen) wordt afgeschermd voor honden.
- Hondeneigenaren en andere bezoekers worden goed geïnformeerd over de nieuwe regels en het waarom van de verbodsgebieden.
- De borden en markeringen van de verbodsgebieden worden vernieuwd en uitgebreid.
- Er komen voldoende prullenbakken en poepzakdispensers.
- Wij stellen voor om een proefperiode van 1 jaar in te stellen waarna een evaluatie plaatsvindt.
- Een structureel overleg (1 à 2 keer per jaar) tussen de beheerders van het Diemerpark en de gebruikers is zeer gewenst.

De belangrijkste elementen van ons voorstel zijn:

- **aantrekkelijk, natuurlijk afgeschermd gebied op de hoogvlakte**
- **robuuste bescherming van kwetsbare flora en fauna**
- **duidelijke borden en markering**
- **betere afscherming van de ARK-zone**

Schets van het Diemerpark

- Natuur, voor honden verboden
- Recreatie en sport, honden aangelijnd
- Honden uitlaatgebied, niet aangelijnd
- Honden zwemplek
- Paden, honden aangelijnd
- Te graven geul als afrastering
- *** Natuurlijke afrastering

- Oversteekplaats honden
- Optie houten loopbrug over ARK-zone
- In combinatie met brug optie honden onaangelijnd

Diemerpark,
2e verkenning voor
uitlaatgebieden honden
24-03-2019

Het beoogde losloopgebied bovenop de heuvel in het Diemerpark

Oversteekplek Dick Hilleniuspad (links). Graspad naar de ARK zone dat wordt afgesloten (rechts).

Colofon

Honden Alert IJburg heeft dit voorstel opgesteld in samenwerking met:
Vrienden van het Diemerpark - Vogelwerkgroep Amsterdam - IJburg
Schoon

- De Honden Alert IJburg is een Appgroep van 235 Hondeneigenaren die in het Diemerpark wandelen. Anne-Marie Rosén, Arjen Poortman, Nicole van Hasselt, Robert Borghuis, Loren García Guzman, Gerri Horseling en vele anderen hebben meegedacht en meegewerkt aan het document.
- Kees Lakerveld, Johan Vlug en Leen Pauwels van de vereniging Vrienden van het Diemerpark hebben meegewerkt aan de totstandkoming van dit voorstel.
<http://www.vriendenvanhetdiemerpark.nl/>
- Rob Baars van de Vogelwerkgroep Amsterdam heeft meegewerkt aan dit voorstel.
(<https://www.vogelsamsterdam.nl/wat-doet-de-vogelwerkgroep-amsterdam/>) en drijvende kracht achter de actieve broedvogelgroep Diemerpark, die voor het CBS en SOVON al jarenlang vogelonderzoek doet.
- Lieneke Koomstra van IJburg Schoon, onderdeel van Stichting Natuurlijk IJburg heeft alle partijen bij elkaar gebracht en meegedacht. <http://www.natuurlijkijburg.nl/ijburg-schoon/>